

ROMANIA
Înalta Curte de Casație și Justiție
Secția Unite
Intrare dosare Relok nr. 1
Anul 2023 luna 01 ziua 03

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

CABINETUL PREȘEDINTELUI

Splaiul Independenței nr. 5, sectorul 4
E-mail: infocabuc@just.ro; relatiicab@just.ro
Web: <http://www.cab1864.eu>;
<http://noulportal.just.ro/>
Tel: (+4-021) 319.51.80;
Fax: (+4-021) 319.16.49
Operator de date cu caracter personal nr. 2933

Nr. 7/5912/C din data de 20 decembrie 2022

Doamnei

**JUDECĂTOR CORINA ALINA CORBU
PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚII DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE**

Stimată doamnă președinte,

În conformitate cu dispozițiile art. 514 Cod procedură civilă și ale art. 21 alin. (2) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, Colegiul de conducere al Curții de Apel București, prin Hotărârea nr.233 din data de 10 noiembrie 2022, reținând existența practicii neunitare referitoare la următoarea problemă de drept: „ **interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 253 alin. 1 lit. c) Cod civil și ale art. 94 alin. 1 lit. h) și k) și art. 95 alin. 1 din Codul de procedură civilă, în sensul de a se stabili competența materială de soluționare a cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. 1**

lit. c) Cod civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. 4 Cod civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depășesc valoarea de 200.000 de lei inclusiv”, a luat hotărârea de a vă solicita să vă pronunțați asupra acestei probleme de drept soluționată în mod diferit.

Totodată, potrivit dispozițiilor art. 516 alin. (10) Cod procedură civilă și art. 19 alin. (1) lit. k) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, vă comunicăm că doamna judecător Ana Maria Ganu, vicepreședinte al Curții de Apel București, a fost desemnată de către Colegiul de conducere al Curții de Apel București să susțină recursul în interesul legii, în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Față de cele menționate, vă înaintăm materialul întocmit, precum și copia conformă cu originalul a Hotărârii Colegiului de conducere al Curții de Apel București nr. 233 din data de 10 noiembrie 2022, adresându-vă rugămintea să ne comunicați măsurile dispuse.

Cu deosebită considerație,

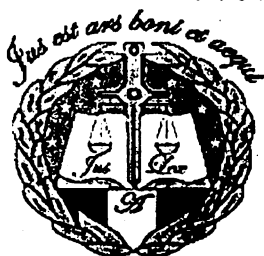
JUDECĂTOR LUMINIȚA CRIȘTIU-NINU
PREȘEDINTELE CURȚII DE APEL BUCUREȘTI

ROMÂNIA

CURTEA DE APPEL BUCUREȘTI

CABINETUL PREȘEDINTELUI

Nr. 5/5912/C din data de 19.12.2022

Către

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Colegiul de Conducere al Curții de Apel București, în conformitate cu prevederile art. 514 din Noul Cod de procedură civilă, formulează prezentul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

în vederea pronunțării asupra următoarei probleme de drept care a fost soluționată diferit în instanțele judecătorești:

interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 253 alin. 1 lit. c) Cod civil și ale art. 94 alin. 1 lit. h) și k) și art. 95 alin. 1 din Codul de procedură civilă, în sensul de a se stabili competența materială de soluționare a cauzelor având ca obiect cereri de constatare a caracterului ilicit al faptei care aduce atingere unor drepturi nepatrimoniale, cereri întemeiate pe prevederile art. 253 alin. 1 lit. c) Cod civil, atunci când acestea sunt formulate simultan cu cereri întemeiate pe dispozițiile art.

253 alin. 4 Cod civil de a se acorda despăgubiri pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat care nu depășesc valoarea de 200.000 de lei inclusiv.

În vederea analizării oportunității promovării unui recurs în interesul legii, au fost emise adrese pentru verificarea practicii la nivelul instanțelor din cadrul Curții de Apel București, precum și la nivelul celorlalte curți de apel, constatându-se cu această ocazie că jurisprudența reflectă o practică neunitară.

Totodată, menționăm că problema de drept a făcut obiectul discuțiilor în cadrul ÎNTÂLNIRII PREȘEDINȚILOR SECȚIILOR CIVILE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ȘI ALE CURȚILOR DE APEL de la Craiova, 26 - 27 mai 2022, ocazie cu care participanții, cu majoritate, au concluzionat în sensul că „cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei săvârșite, în cazul încălcării ori al amenințării drepturilor nepatrimoniale ale persoanei fizice, întemeiată pe art. 253 alin. (1) lit. c) C. civ., constituie un capăt de cerere distinct de cel privind obligarea autorului faptei prejudiciabile la acordarea reparației patrimoniale pentru prejudiciul nepatrimonial cauzat, întemeiată pe art. 253 alin. (4) C. civ. Cererea de constatare a caracterului ilicit al faptei săvârșite este o cerere nepatrimonială, de competența materială de primă instanță a tribunalului, potrivit art. 95 pct. 1 C. proc. civ. Concluzia anterior expusă și raționamentul juridic care o susține sunt valabile pentru ipoteza în care este neîndoielnică voința reclamantului de a investi instanța cu un capăt de cerere distinct având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei. Dacă, dimpotrivă, referirea la caracterul ilicit al faptei reprezintă doar expresia voinței reclamantului de a antama o condiție a răspunderii civile delictuale, menită a asigura succesul în demersul său de obligare a celeilalte părți la plata despăgubirilor, cererea de chemare în judecată va avea un unic capăt de cerere având ca obiect pretenții, competența materială revenind judecătoriei, sau, după caz, tribunalului, conform art. 94 pct. 1 lit. k), art. 95 pct. 1 C. proc. civ.”

Dispozițiile legale incidente:

Legea nr.287/2009 privind Codul civil:

Art.253 alin. 1 lit. c și alin. 4-Mijloace de apărare:

Persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințat poate cere oricând instanței:(...) c) constatarea caracterului ilicit al faptei săvârșite, dacă tulburarea pe care a produs-o subzistă.

De asemenea, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.

Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă:

Art. 94 pct. 1 lit. h) și k) Competența după materie și valoare. Judecătoria.

Judecătorii judecă: 1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: h) cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe; k) orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști.

Art.95 pct.1 Competența după materie și valoare. Tribunalul.

Tribunalele judecă: 1. În primă instanță, toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe.

Soluții jurisprudențiale diferite:

1. În cadrul primei orientări jurisprudențiale s-a considerat că cererile având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei care aducere atingere unui drept nepatrimonial, întemeiate pe dispozițiile art. 253 al. 1 lit. c) Cod civil, nu pot fi considerate capete de cerere principale, ele fiind accesorii capetelor de cerere având ca obiect plata despăgubirilor pentru daune morale, întemeiate pe dispozițiile art. 253 al. 4 Cod civil, motiv pentru care competența materială se va stabili în funcție de cuantumul despăgubirilor solicitate (art. 94 al. 1 lit. k) Cod procedură civilă).

S-a evidențiat și necesitatea luării în considerare a statuărilor din Decizia nr.10/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în dosarul nr.7/2016, Completul competent să judece recursul în interesul legii, referitoare la faptul că plasarea cererii de a se constata existența faptei ilicite discriminatorii, sub forma unui capăt principal de cerere, nu poate juca vreun rol în determinarea instanței competente să judece acțiunile în angajarea răspunderii civile delictuale pentru fapte discriminatorii. S-a considerat că aceste constatări sunt incidente *mutatis mutandis* și în ipoteza faptei ilicite delictuale, chiar fără conotații discriminatorii.

Prin urmare, s-a susținut că acțiunile întemeiate pe dispozițiile art. 252-253 Cod civil reprezintă specii ale acțiunii în răspundere civilă delictuală reglementate de art. 1349 și următoarele Cod civil și nu pot fi dissociate de suma solicitată cu titlu de prejudiciu, prin cererile întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. 1 lit. c) Cod civil solicitându-se, de fapt, constatarea existenței faptei ilicite, delictuale, care este una dintre condițiile necesar a fi îndeplinite în vederea atragerii răspunderii civile delictuale.

S-a exprimat și opinia potrivit cu care cererile la care se referă art. 253 alin. 1 lit. a-c din Codul civil sunt cereri pentru apărarea drepturilor nepatrimoniale și intră în sfera de competență a judecătoreiei, conform art. 94 pct. 1 lit. h) din C. proc. civ. Aceste cereri vizează, în sens larg, obligații de „a face” sau „a nu face”. În măsura în care acestor capete de cerere principale le este alăturată și solicitarea de acoperire a unui prejudiciu, capăt principal în strânsă legătură cu celelalte, competența se stabilește cu aplicarea art. 99 alin. 2 în considerarea criteriului valoric prevăzut de art. 94 pct. 1 lit. k) C. proc. civ.

Practica judiciară în favoarea primei opinii, reflectată în hotărâri definitive pronunțate în condițiile art.135 Cod procedură civilă, este reprezentată de:

- sentința civilă nr.100F din 08.07.2021 a Curții de Apel București Secția a III a Civilă;
- sentința civilă nr.121F din 01.10.2020 a Curții de Apel București Secția a III a Civilă;
- sentința civilă nr.41F din 25.03.2022 a Curții de Apel București Secția a III a Civilă;
- sentința civilă nr.50F din 25.06.2020 a Curții de Apel București Secția a IV a Civilă;
- sentința civilă nr.179F din 06.12.2017 a Curții de Apel București Secția a III a Civilă;
- sentința civilă nr.126/F/CC din 10.06.2021 a Curții de Apel Cluj Secția I Civilă;
- sentința civilă nr.39 din 19.06.2017 a Curții de Apel Craiova Secția I Civilă;
- sentința civilă nr.141/F/CC din 13.08.2019 a Curții de Apel Cluj Secția I Civilă.

Practica judiciară în favoarea primei opinii, reflectată în hotărâri pronunțate în primă instanță de judecătoreii, decizii pronunțate în apel de tribunale și decizii pronunțate în recurs de curți de apel, este reprezentată de:

- sentința civilă nr.11628 din 14.11.2018 a Judecătoreiei Craiova;
- sentința civilă nr.436 a Judecătoreiei Iași;
- sentința civilă nr.8522 din 16.11.2018 a Judecătoreiei Ploiești;
- sentința civilă nr.3961 din 30.07.2020 a Judecătoreiei Ploiești;
- decizia civilă nr.282 din 21.04.2022 a Tribunalului Arad Secția I Civilă;
- decizia civilă nr.618 din 6.12.2021 a Tribunalului Caraș Severin Secția I Civilă;
- decizia nr.552 din 8.11.2021 a Tribunalului Caraș Severin Secția I Civilă;
- decizia civilă nr.906 din 8.11.2021 a Tribunalului Bihor Secția Civilă;

- decizia civilă nr.1167 din 5.12.2018 a Tribunalului Bihor Secția Civilă;
- decizia civilă nr.57 din 22.01.2018 a Tribunalului Buzău Secția I Civilă;
- decizia civilă nr.119 din 19.03.2019 a Curții de Apel Ploiești Secția I Civilă.

2. Într-o a doua orientare jurisprudențială s-a apreciat că cererile având ca obiect constatarea caracterului ilicit al faptei întemeiate pe dispozițiile art. 253 alin. 1 lit. c) Cod civil sunt capete de cerere principale, cu caracter autonom. S-a considerat aceasta deoarece constatarea caracterului ilicit al faptei constituie, în cazul încălcărilor drepturilor nepatrimoniale, chiar unul dintre mecanismele alternative, independente, de apărare a acestor categorii de drepturi. Mijloacele de protecție nepatrimoniale, adoptate după modelul elvețian, se impun a fi valorificate ca mecanisme speciale de protecție a drepturilor nepatrimoniale, ca în sistemul de drept respectiv. În interpretarea sistemică a art.253 Cod civil, s-a concluzionat în sensul că, de vreme ce constatarea caracterului ilicit al faptei constituie una dintre variantele primului mod procedural pus la dispoziție de legiuitor prin art.253 alin.1 Cod civil (în funcție de etapa de desfășurare a pretensei încălcări a dreptului patrimonial și de durata acesteia, la lit.a, b și c), iar exercitarea lui în același timp cu mijloacele procedurale puse la dispoziție prin art.253 alin.3 și 4 nu ridică nicio problemă pentru variantele de la lit.a și b, aceeași este situația și în privința variantei de la lit.c. Au fost aduse argumente și de interpretare gramaticală în sensul că folosirea adverbului „totodată” pentru mijlocul procedural pus la dispoziție prin art.253 alin.3 și a locuțiunii adverbiale „de asemenea” pentru mijlocul procedural pus la dispoziție prin art.253 alin.4 presupune că tipul de cerere reglementată la ultimul alineat se exercită în aceleași condiții cu cel de la alineatul al treilea; cum cel de la alineatul al treilea se poate exercita în același timp cu cel de la primul alineat, aceeași soluție legislativă se regăsește și în privința celui de la ultimul alineat.

Or, având în vedere că aceste solicitări nu se încadrează în nici una dintre dispozițiile art. 94 alin. 1 lit. a-j Cod procedură civilă, ele intră sub incidența dispozițiilor art. 95 alin. 1 Cod procedură civilă, judecarea lor fiind de competența tribunalelor.

S-a statuat și că stabilirea competenței în cauză nu se poate face prin raportarea la valoarea capătului de cerere prin care se solicită despăgubirile, deoarece prevederile art. 253 Cod civil sunt norme speciale față de normele generale care reglementează răspunderea civilă contractuală sau delictuală. Astfel, s-a apreciat că, dacă s-ar interpreta în sensul că valoarea despăgubirilor solicitate în baza art. 253 alin. 4 Cod civil ar determina instanța competentă, s-ar ajunge la situații contradictorii, respectiv: în cazul în care s-ar solicita atât constatarea caracterului ilicit al faptei conform art. 235 alin. 1 lit. c) Cod civil, cât și despăgubiri sub cuantumul de 200.000 lei conform art. 253 alin. 4 Cod civil, instanța competentă ar fi judecătoria potrivit art. 94 pct. 1 lit. k)